

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3305/2023
14.05.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранке Дражић, председника већа, Марине Милановић и Весне Мاستиловић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Синиша Новковић, адвокат из ..., против тужене Средње машинске школе са седиштем у Новом Саду, коју заступа Правобранилаштво АП Војводине, ради накнаде материјалне штете због дискриминације, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 5366/22 од 16.03.2023. године, у седници одржаној 14.05.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 5366/22 од 16.03.2023. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П1 4/2022 од 05.10.2022. године, делимично је усвојен тужбени захтев; обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде материјалне штете у виду изгубљене зараде у периоду од 01.09.2010. године до 25.07.2014. године, због претрпљене дискриминације од тужене утврђене судским поравнањем закљученим пред Вишим судом у Новом Саду П1 84/2014 од 20.05.2019. године, исплати износ од 2.199.618,84 динара са законском затезном каматом на износ од 991.327,34 динара (главница) почев од 01.06.2022. године па до исплате и да уплати припадајуће доприносе за обавезно социјално осигурање; обавезана тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 307.148,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате и одбијен тужбени захтев преко досуђеног износа од 2.199.618,84 динара до траженог износа од 2.770.035,29 динара са законском затезном каматом.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 5366/22 од 16.03.2023. године, донетом након одржане главне расправе, ставом првим изреке, укинута је првостепена пресуда и одбијен тужбени захтев да се обавезе тужена да тужиоцу по основу накнаде материјалне штете у виду изгубљене зараде због претрпљене дискриминације код тужене, утврђене судским поравнањем закљученим пред Вишим судом у Новом Саду, напред ближе наведеним, исплати износ од 2.770.035,29 динара са затезном каматом почев од 01.06.2022. године до исплате, са припадајућим доприносима за обавезно социјално осигурање, те којим је тражено да се обавезе тужена да тужиоцу накнади

трошкове парничног поступка са затезном каматом од извршности пресуде до исплате и обавезан тужилац да туженој накнади трошкове првостепеног поступка у износу од 139.500,00 динара. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 51.000,00 динара, а ставом трећим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, из свих законом прописаних разлога.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом одредбе члана 403. став 2. тачка 3. Закона о парничном поступку и оценио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. У другостепеном поступку нису учињене ни остале битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. ст.1. и 2. ЗПП, због којих се ревизија може изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су 01.10.2018. године закључиле уговор о раду по коме је тужилац, ..., засновао радни однос код тужене на неодређено време за послове ... са 50% радног времена. Анексом уговора о раду од 16.01.2009. године, уговорено је да тужилац заснива радни однос са 85% радног времена, а анексом од 10.09.2013. године, поново је измењен проценат норме часова и уговорено да ће тужилац у школској 2013/2014 години послове ... обављати са 52,86% радног времена до 31.08.2014. године, када ће се утврђивати нови проценат радног времена. Тужилац је 08.10.2013. године, поднео тужбу против тужене ради поништаја уговора о раду од 10.09.2013. године, ради утврђења да је претрпео злостављање на раду и дискриминацију од стране тужене и захтевом да се забрани туженој даље вршење злостављања и дискриминације тужиоца, те ради накнаде нематеријалне штете због претрпљеног злостављања на раду и дискриминације. Поступак се водио пред Вишим судом у Новом Саду, у предмету П1 84/14 а тужилац је тужби навео да га тужена три године уназад није ставила на листу запослених за преузимање, да се иста ситуација поновила и школске 2013/2014 године и да је тужиоцу на тај начин онемогућен рад са пуним радним временом који би иначе могао да оствари путем преузимања да је и његово име стављено на листу, тврдећи да је таквим поступањем дискриминисан јер се доводи у неравноправан положај са другим запосленима код туженог и уопште са другим запосленима у систему васпитања и образовања. У предмету Вишег суда у Новом Саду П1 84/14, раздвојен је поступак по тужби за поништај анекса уговора о раду и одређено да ће се тај поступак водити засебно, а настављен је поступак по тужби за заштиту од злостављања на раду и дискриминацији, па су тужилац и тужена 20.05.2019. године на рочишту за главну расправу закључили судско поравнање којим је утврђено да је тужилац претрпео дискриминацију на раду од стране тужене и обавезана тужена да му на име накнаде нематеријалне штете због претрпљене дискриминације исплати укупан износ од 200.000,00 динара у року од 45 дана од закључења поравнања као и да му накнади трошкове поступка, а тужилац је повукао тужбу. Током поступка је изведен доказ економско финансијским вештачењем и обрачуната зарада коју би тужилац остварио да је био на листи за преузимање у периоду од 01.09.2010. године до 25.07.2014. године, односно да је био преузет од друге школе у којој би остварио недостајућу норму до 100% часова. Међу парничним странакама није било спорно да је тужиоцу радни однос код тужене престао 25.07.2014. године и да за све време рада код тужене није био стављен на листу за преузимање.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и тужбени захтев одбио, оценивши да је тужиочево потраживање застарело. Ово стога, што је предмет спора штета настала услед дискриминације коју је

тужена извршила над тужиоцем а дискриминација је утврђена судским поравнањем у предмету Вишег суда у Новом Саду П1 84/14. Штета чију накнаду тужилац потражује у овом спору је у вези са радом тужиоца код тужене јер је право на стављање на листу за преузимање тужилац засновао на радном односу са непуним радним временом код тужене. Накнада штете на име изгубљене зараде до које је дошло због тога што тужилац у другој школи није могао да допуни фонд часова до 100% се не односи на зараду коју би остварио код тужене као послодавца, већ на зараду коју би могао да оствари код трећег лица, односно у другој школи да је био преузет са листе за преузимање. Стога је основ тужиочевог потраживања накнаде материјалне штете у овом спору заснован на одредбама члана 43. тачка 4. и члана 45. став 1. Закона о забрани дискриминације („Сл. гласник РС“, бр.22/09). Према одредби члана 43. Закона о забрани дискриминације, тужбом се, поред осталог, може тражити накнада материјалне и нематеријалне штете причињене радњом дискриминације. Како Закон о забрани дискриминације не прописује посебне рокове за застарелост потраживања накнаде штете, то се имају променити општи рокови застарелости из члана 376. ст.1. и 2. Закона о облигационим односима, односно субјективни рок од три године и објективни рок од пет година од настанка штете. По оцени другостепеног суда, тужилац је за штету сазнао оног момента када је сазнао да није на листи за преузимање, односно да тужена за њега није поднела пријаву за стављање на ту листу, односно тада је имао сазнање и о штети у виду изгубљене зараде, као и о томе ко је за ту штету одговоран, имајући у виду да је због учињене дискриминације поднео тужбу за утврђење дискриминације и за накнаду претрпљене нематеријалне штете 08.10.2013. године. Како је тужиоцу радни однос код тужене престао 25.07.2014. године, то је материјална штета могла настати само до тог датума, а рачунајући од тог датума до подношења тужбе у овом спору 07.09.2020. године, протекли су цитирани субјективни и објективни рокови застарелости. Тужилац у спору вођеном пред Вишим судом у Новом Саду П1 84/14 ради утврђења да је тужени дискриминатроски поступао према њему и ради забране извршења радње од које прети дискриминација није поставио захтев за накнаду материјалне, већ само нематеријалне штете, и поводом те штете је закључено поравнање, те како је тужбу са захтевом за накнаду материјалне штете због претрпљене дискриминације поднео први пут 07.09.2020. године, то је његово право на накнаду штете из наведених разлога застарело, због чега је тужбени захтев одбијен.

По оцени Врховног суда, супротно наводима ревизије, приликом доношења побијане пресуде правилно је примењено материјално право.

Неосновани су наводи ревизије да рок застарелости накнаде материјалне штете због извршене радње дискриминације треба да почне да тече аналогном применом одредбе члана 196. Закона о раду, односно од датума када су парничне странке у предмету Вишег суда у Новом Саду П1 84/14 закључиле поравнање којим је правноснажно утврђено постојање дискриминације, па би рок требало рачунати на исти начин као и у парницама за поништај решења о отказу у којима рок за накнаду материјалне штете почиње да тече од дана правноснажности пресуде. Ово стога што се у овом случају не ради о парници из радног односа у којој запослени од послодавца тражи исплату изгубљених зарада због неоснованог отказа, већ о парници у којој тужилац тражи од тужене као штетника исплату зарада које би остварио у другој школи да га је тужена ставила на листу за преузимање. Тужилац захтев заснива на томе што га тужена, понашајући се дискриминаторски, није ставила на листу за преузимање, односно свој захтев заснива на одредбама Закона о забрани дискриминације, по чијем члану 43. тужбом, поред осталог, дискриминисано лице може да тражи и накнаду материјалне и нематеријалне штете, те се због тога у овом случају не могу применити одредбе Закона о радним односима, већ одредбе Закона о забрани дискриминације,

како је то правилно урадио другостепени суд. Стога се ни застарелост не може ценити на начин на који то указује тужилац у ревизији, односно према одредбама Закона о раду, већ према одредбама Закона о облигационим односима, с обзиром да Закон о забрани дискриминације не садржи посебна правила везана за накнаду штете проузроковане дискриминаторским поступањем, те се на та питања примењују опште одредбе Закона о облигационим односима. По оцени Врховног суда, правилно је другостепени суд закључио да је тужилац за штету, њен обим и учиниоца сазнао у оно време када га тужена није ставила на листу за размену, односно сваке године у периоду од 01.10.2008. године до 25.07.2014. године, када му је престао радни однос код тужене. Како је тужилац накнаду материјалне штете у овом спору тражио тужбом поднетом суду 07.09.2020. године, то је правилна оцена другостепеног суда да је тужиочево потраживање у овом спору застарело.

Правилна је одлука о трошковима поступка јер је донета правилном применом одредаба чланова 153. став 1. и 154. ЗПП, имајући у виду исход поступка.

На основу одредби члана 414. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Бранка Дражић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић